

Tillæg til Lov af 1ste April 1871 om Undervisning i de lærde Skoler i Danmark. Hvorledes Partistillingen var der, vil man kunne se af de Navne, der have sluttet sig derom, nemlig Brandes, Brin, Christianfen og Goos, medens om det andet havde sluttet sig de Herrer: Bajer, Holm, Høgsbro, Sørensen, Nielsen, Larsen og Ravn. Jeg tror nu ikke, at man hverken fra den ene eller den anden Side af dem, der indbragte disse Lovforslag, havde noget Haab om, at der skulde komme noget ud af dem. Sessjonen var allerede langt fremrykket, og det vilde allerede medføre, at dette ikke kunde ske; første Behandling blev ikke ført til Ende paa Grund af Sessjonens Slutning. Men alligevel staar det for mig i min Erindring fra den Tid som haabløst at bringe nogenlunde Overensstemmelse mellem Ansøelserne paa meget vigtige og forskellige Punkter, og det er mit Skøn, at Situationen omtrent er uforandret til Dato. Jeg tror, det vil blive meget vanskeligt at tilvejebringe Enighed om noget med Hensyn til de Reformer, man kan ønske, at Loven af 1ste April 1871 maatte modtage, selv om man gaaede i Almindelighed er enig om, at den trænger til Rettelser og Ændringer. Anledningen dertil er ikke blot, at der er forskellige Meninger om de Principper, som ligge til Grund for Loven af 1ste April 1871 — den kan man ikke vente Enighed om, og kan man ikke det, faar man lade det blive ved denne Lov, for saa vidt det ikke kan være anderledes — men der var ogsaa en anden Grund, som gjorde sig gældende, og den staar klart for mig, naar jeg kalder Forhandlingerne i Udvalget tilbage i min Erindring, og det er, at man kom ind paa en Forhandling om en meget stor Masse Enkeltheder, som jeg kalder pædagogiske Enkeltheder, men jeg tror ikke, at jeg fornærmer noget Medlem af Rigsdagen, naar jeg siger, at det have vi virkelig ikke megen Forstand paa. Anledningen dertil er, at Loven af 1ste April 1871 er gaaet saa langt ud over alle rimelige Rammer for, hvad man bør henlægge til Lovgivningsmagten paa dette Omraade, at den har forlangt, at Rigsdagen paa mange Punkter skal være et jagtlyndigt Undervisningsraad, hvad den ikke kan være. Naar man altsaa skal søge Enighed om saadanne Punkter, vil

denne Enighed blive endnu vanskeligere at opnaa ved en Lovforandring som denne. Det er derfor en rigtig Tanke, som nylig er bleven fremført af en anset Skolemand, Rector Jorchhammer — og det burde ikke være noget Offer for Rigsdagens Afdelinger, for alle de forskellige Opfattelser og Afstygninger, om de gif ind paa den — at Rigsdagen skal give Afkald paa noget af den urimelige Magt over Undervisningsspørgsmaalet i den moderne Skole, som Loven af 1ste April 1871 har bragt ind under Rigsdagen — en urimelig Ordning, fordi den staar ganske i Uoverensstemmelse med hele den tidligere Udvikling. Den Madvigste Skole var grundlagt ved en Anordning; de Forandringer, der skete fra 1846 til 1850, var ikke Lovvedtagne, og det staar saa lidet i Ooverensstemmelse med, hvad der paa alle mulige andre Omraader er Grænsen mellem, hvad der hører under Lovgivningsmagten, at det ikke, mener jeg, burde være et stort Offer for Lovgivningsmagtens ene Faktor, altsaa Rigsdagen, om den ved denne Beslutning gav Afkald paa en urimelig Udstrækning af dens Kompetence og kun beholdt det under Lovgivningsmagten, som vedrører de virkelig større Principspørgsmaal, det, som fornødt kan siges at burde være under Lovgivningsmagten, men udvidede Administrationens Omraade til at træffe Bestemmelser gennem Anordning om enhver administrativ Akt, om saadanne Enkeltheder, om hvilke den maatte indrømme, at det er væsentlig Sagkyndighedens og den administrative Myndigheds Sag at afgøre dem og ikke Rigsdagsmændenes Kompetence vedkommende. Naturligvis vil en saadan Restgation straks mødes med Indvendinger, idet man maatte fra forskellige Sider vil sige: Ja, det vilde vi gøre, hvis vi havde den Mening, at i det, vi væsentlig lægge Vægt paa, er Kultusministeriets Indehaver paa vor Side, men netop derfor frygte vi derfor, fordi vi antage, at hans Opfattelse er en anden end vor. Det vilde imidlertid være en urimelig Maade at ræsonnere paa, fordi dette, at overgive visse Punkter, hvor Lovgivningen er gaaet for meget i Detailler, til Administrationen, ikke er at henlægge Sagen til Enkeltmænds vilkaarlige Skøn og Afgørelse, men til en Ministers ansvarlige Afgørelse og paa Basis selvfølge-